

BIOR

PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIEKU VESELĪBAS
UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS

UZTURVĒRTĪBAS UN VESELĪGUMA NORĀDES

Norādes, kas izvietotas uz pārtikas produkta marķējuma un tiek izmantotas visa veida komunikācijā ar potenciālo patērētāju

**Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības
un vides zinātniskais institūts "BIOR"**

Lejupes iela 3, Rīga, LV-1076

[bior@bior.lv](mailto: bior@bior.lv)

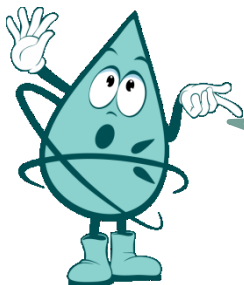
www.bior.lv

+371 67620513; +371 28369560

KAS IR KAS

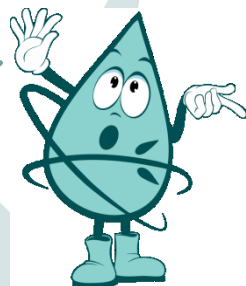
Uzturvērtības norāde ir jebkura norāde, kas pauž, liek domāt vai netieši norāda, ka pārtikas produktam ir sevišķi labvēlīgas uzturīpašības, ko rada:

- ✓ enerģētiskā vērtība (vērtība kalorijās), kuru tas:
 - ✓ nodrošina,
 - ✓ nodrošina samazinātā vai palielinātā devā,
 - ✓ nenodrošina,
- ✓ uzturvielas vai citas vielas, ko tas:
 - ✓ satur,
 - ✓ satur mazākā vai lielākā attiecībā,
 - ✓ nesatur.

«Siers ar zemu tauku saturu»
Tas nozīmē, ka šis produkts satur mazāk nekā 3 gramus tauku uz 100 gramiem

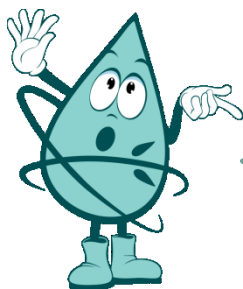
«Rupjmaize ir šķiedrvielu avots»
Tas nozīmē, ka 100 grami produkta satur vismaz 3 gramus šķiedrvielu vai vismaz 1,5 gramus šķiedrvielu uz 100 kcal

KAS IR KAS

Veselīguma norāde ir jebkurš paziņojums, kas saistīts ar saikni starp pārtiku un veselību un kas tekstuālā, ilustrētā, grafiskā vai simboliskā veidā tieši vai netieši norāda pārtikas produkta pozitīvu ietekmi uz veselību:

- ✓ funkcionālās norādes
- ✓ samazināta slimības riska norādes
- ✓ norādes attiecībā uz bērnu attīstību un veselību

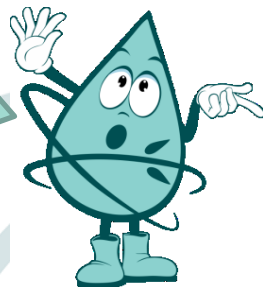

«Kalcijs veicina normālu muskuļu darbību»

Tā var apgalvot, ja Ca saturs 100 g produkta ir 15% vai 7,5 % uz 100 ml dzēriena

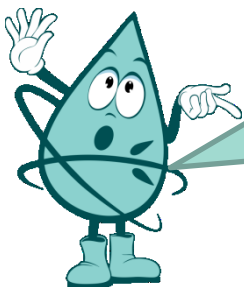
«Bez cukura košļājamā gumija neitralizē zobu aplikuma skābes. Zobu aplikuma skābes ir kariesa veidošanās riska faktors»

Drīkst izmantot, ja cukura saturs produktā ir ne vairāk kā 0,5 g uz 100 g

«Kalcijs nepieciešams normālai bērnu kaulu augšanai un attīstībai»

Tā var apgalvot, ja Ca saturs 100 g produkta ir 15% vai 7,5 % uz 100 ml dzēriena

NORĀŽU LIETOŠANA

Uzturvērtības un veselīguma norāžu izmantošana ir brīvprātīga

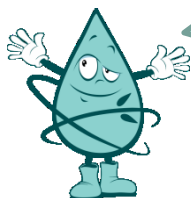

Norādēm jāatbilst likumdošanas prasībām visos gadījumos, kad tās tiek izmantotas komerciālajā saziņā – ieskaitot reklāmas TV un radio, bukletus utml

Preču zīmi, zīmolvārdu vai brīvi izvēlētu nosaukumu, ko varētu interpretēt kā uzturvērtības vai veselīguma norādi, drīkst lietot tikai kopā ar līdzīgu uzturvērtības vai veselīguma norādi

Uzturvērtības marķējums ir obligāts produktiem, par kuriem ir sniegta uzturvērtības un/vai veselīguma norāde, obligāti iekļaujot informāciju par vielu, uz ko attiecas uzturvērtības vai veselīguma norāde

Nav atļautas:

- ✓ norādes, kurās apgalvots, ka attiecīgā pārtikas produkta nelietošana var ietekmēt veselību
- ✓ norādes par svara zaudēšanas ātrumu vai lielumu

«BIOR» LOMA SAISTĪBĀ AR NORĀDĒM

Institūts «BIOR» veic kompetentajai iestādei paredzētos uzdevumus attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Komisiju un Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi atbilstoši prasībām, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra regulā Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem:

- ✓ saņem un pārbauda no iesniedzēja jaunu veselīguma norāžu dokumentus,
- ✓ nosūta dokumentāciju Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei,
- ✓ konsultē interesentus par veselīguma un uzturvērtības norādēm.

Pārtikas un veterinārais dienests uzrauga veselīguma norāžu izmantošanu, veicot pārtikas preču marķējuma pārbaudes, tiek pārbaudīts arī veselīguma norāde pārtikas produkta marķējumā.

Patērētāji ir tiesīgi ziņot par nepamatotu/nepareizu/aizdomīgu veselīguma un uzturvērtības norāžu izmantošanas gadījumu:

- ✓ **Pārtikas un veterinārajam dienestam**
 - ✓ **Patērētāju tiesību aizsardzības centram**
-

JAUNAS VESELĪGUMA NORĀDES IESNIEGŠANA

Pieteikumā iekļaujamā informācija:

- ✓ dati par iesniedzēju;
- ✓ uzturviela vai cita viela, pārtikas produkts vai pārtikas produktu kategorija, kam ir paredzēts lietot norādi;
- ✓ zinātnisko pētījumu kopijas un cita informācija, kas attiecas uz konkrēto norādi un pierāda tās atbilstību Regulas 1924/2006 prasībām;
- ✓ ja nepieciešams, atsauce par informāciju, kura būtu jāuzskata par īpašumtiesību informāciju;
- ✓ norādes formulējuma priekšlikumi;
- ✓ pieteikuma kopsavilkums.

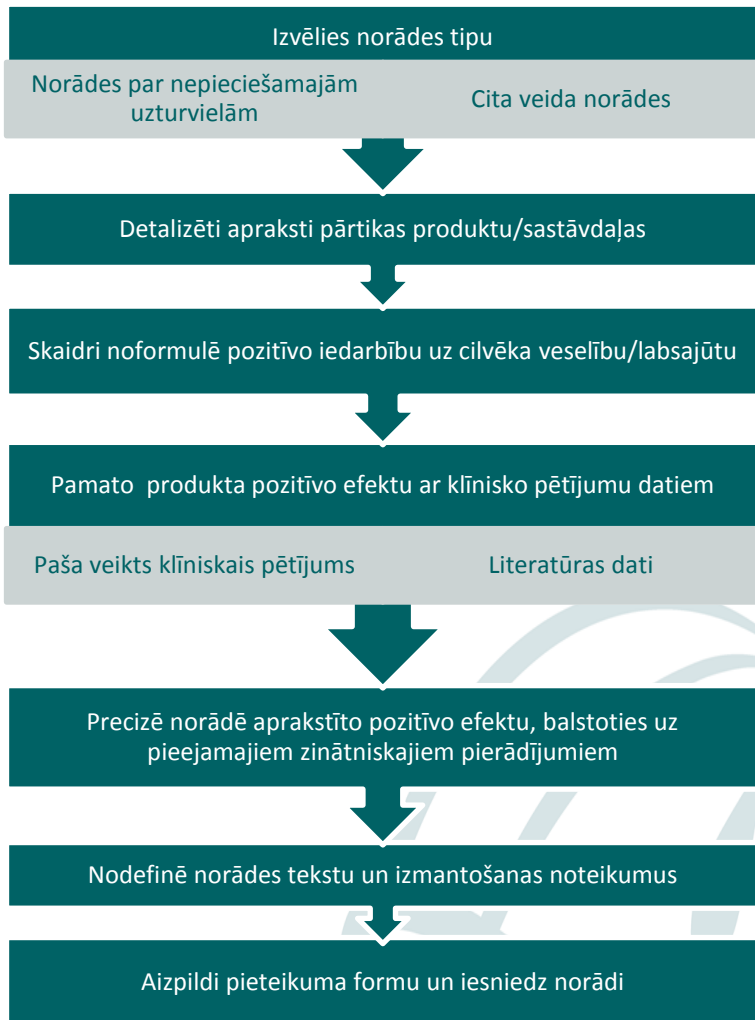
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes
izstrādātās **vadlīnijas**:

General scientific guidance for
stakeholders on health claim
applications

JAUNAS VESELĪGUMA NORĀDES IESNIEGŠANA

Kas jāievēro iesniedzot pieteikumu jaunas veselīguma norādes autorizēšanai

JAUNAS VESELĪGUMA NORĀDES IESNIEGŠANA

Pirms iesniegšanas

- Iepazīstieties ar EFSA izstrādātajām vadlīnijām
- Noformulējiet norādes tekstu
- Pārbaudiet, vai līdzīgas norādes nav tikušas izvērtētas
- Pārbaudiet norādes atbilstību kādai no likumā noteiktajām norāžu grupām (atbilstoši Regulai 1924/2006)

Iesniegšana dalībvalsts kompetentajā iestādē

- Iesniedziet pieteikumu dalībvalsts kompetentajai iestādei (Latvijā – Institūts «BIOR»)
- Kompetentā iestāde pārbaudīs Jūsu iesniegumu
- Kompetentā iestāde nosūta iesniegumu EFSA

Iesnieguma saņemšanas EFSA

- EFSA pārbauda pieteikuma pabeigtību, nepieciešamības gadījumā kontaktējas ar iesniedzēju, lūdzot papildināt/precizēt informāciju
- EFSA ziņo Eiropas Komisijai par iesniegumu
- Norādes pieteikums tiek publicēts mājaslapā

Iesnieguma izvērtēšana EFSA

- EFSA **5 mēnešu** laikā sniedz viedokli par norādi, tās zinātnisko pamatojumu
- EFSA darba grupā notiek diskusijas un viedokļa izstrāde
- EFSA nepieciešamības gadījumā sazinās ar iesniedzēju, lūdzot papildināt/precizēt informāciju
- Šajā laikā Iesniedzējam ir iespēja atsaukt iesniegto norādes pieteikumu

EFSA viedokļa pieņemšana

- EFSA paziņo iesniedzējam savu viedokli vienu dienu pēc viedokļa pieņemšanas
- EFSA paziņo iesniedzējam savu viedokli vienu dienu pirms publicēšanas

EFSA viedokļa publicēšana

- Iespēja iesniegt Eiropas Komisijai komentārus par EFSA viedokli – 30 dienu laikā pēc publicēšanas
- Šajā laikā var tikt precizēts norādes teksts

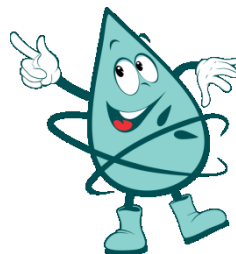
Eiropas Komisijas lēmums par norādes autorizēšanu

- Reģistrā tiek publicēta Eiropas Komisijas autorizētā norāde, ieskaitot gala vārdisko versiju un izmantošanas noteikumus

ATĻAUTĀS UZTURVĒRTĪBAS NORĀDES (REGULA NR.1924/2006)

- ✓ MAZKALORIJU
- ✓ SAMAZINĀTS KALORIJU DAUDZUMS
- ✓ BEZKALORIJU
- ✓ AR ZEMU TAUKU SATURU
- ✓ BEZTAUKU
- ✓ AR ZEMU PIESĀTINĀTO TAUKU SATURU
- ✓ BEZ PIESĀTINĀTAJEM TAUKIEM
- ✓ MAZ CUKURA
- ✓ BEZ CUKURA
- ✓ BEZ PIEVIENOTA CUKURA
- ✓ MAZ NĀTRIJA/SĀLS
- ✓ ĻOTI MAZ NĀTRIJA/SĀLS
- ✓ BEZ NĀTRIJA vai BEZ SĀLS
- ✓ ŠĶIEDRVIELU AVOTS
- ✓ DAUDZ ŠĶIEDRVIELU
- ✓ PROTEĪNA AVOTS
- ✓ DAUDZ PROTEĪNA
- ✓ [VITAMĪNA NOSAUKUMS] UN/VAI [MINERĀLVIELAS NOSAUKUMS] AVOTS
- ✓ DAUDZ [VITAMĪNA NOSAUKUMS] UN/VAI [MINERĀLVIELAS NOSAUKUMS]
- ✓ SATUR [UZTURVIELAS VAI CITAS VIELAS NOSAUKUMS]
- ✓ PALIELINĀTS [UZTURVIELAS NOSAUKUMS] SATURS
- ✓ SAMAZINĀTS [UZTURVIELAS NOSAUKUMS] SATURS
- ✓ VIEGLS
- ✓ DABĪGI/DABĪGS
- ✓ OMEGA-3 TAUKSKĀBJU AVOTS
- ✓ AUGSTS OMEGA-3 TAUKSKĀBJU LĪMENIS
- ✓ AUGSTS MONONEPIESĀTINĀTO TAUKU LĪMENIS
- ✓ AUGSTS POLINEPIESĀTINĀTO TAUKU LĪMENIS
- ✓ AUGSTS NEPIESĀTINĀTO TAUKU LĪMENIS

Katrai veselīguma un uzturvērtības norādei ir noteikti specifiski lietošanas nosacījumi

NODERĪGA INFORMĀCIJA

Reģistri

- ✓ Izmantošanai atļautās veselīguma un uzturvērtības norādes un informācija par to izmantošanas noteikumiem atrodama – **Eiropas Savienības Uzturvērtības un veselīguma norāžu uz pārtikas produktiem reģistrā** (*EU Register of nutrition and health claims made on foods*)
- ✓ Informācija par veselīguma norādēm, kas ir izskatīšanas procesā atrodama **EFSA Jautājumu reģistrā** (*EFSA Register of Questions*)

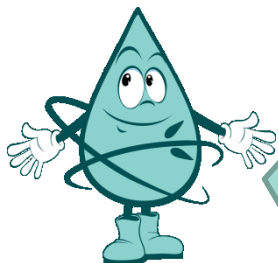
Vadlīnijas

- ✓ Informācija par veselīguma un uzturvērtības norādēm Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) mājaslapā sadaļā *Nutrition and health claims*

Likumdošana

- ✓ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) **Nr. 1924/2006** no 2006. gada 20. decembra par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem – regula saskaņo dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētos noteikumus, kas attiecas uz pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm, lai nodrošinātu efektīvu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni
- ✓ Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) **Nr. 1169/2011** no 2011. gada 25. oktobra par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un ar šo regulu tiek veikti grozījumi vairākās citās regulās.

NODERĪGA INFORMĀCIJA

Par veselīguma un uzturvērtības norādēm Jūs konsultēs

Riska novērtēšanas un epidemioloģijas nodaļas eksperti

Elīna Ciekure

elina.ciekure@bior.lv

Inese Sikсна

inese.siksna@bior.lv

Institūts «BIOR» ir:

- ✓ Valsts nozīmes pētniecības centrs
- ✓ Nacionālā references laboratorija
- ✓ Akvakultūras pētniecības un izglītības centrs
- ✓ Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes nacionālais kontaktpunkts

Institūta «BIOR» pētniecības virzieni:

- ✓ Ķīmijas zinātnes
- ✓ Vides zinātnes
- ✓ Veterinārmedicīnas zinātnes
- ✓ Sabiedrības un vides veselība
- ✓ Zivju resursu pētniecība
- ✓ Akvakultūras pētniecība

www.bior.lv

[bior@bior.lv](mailto: bior@bior.lv)